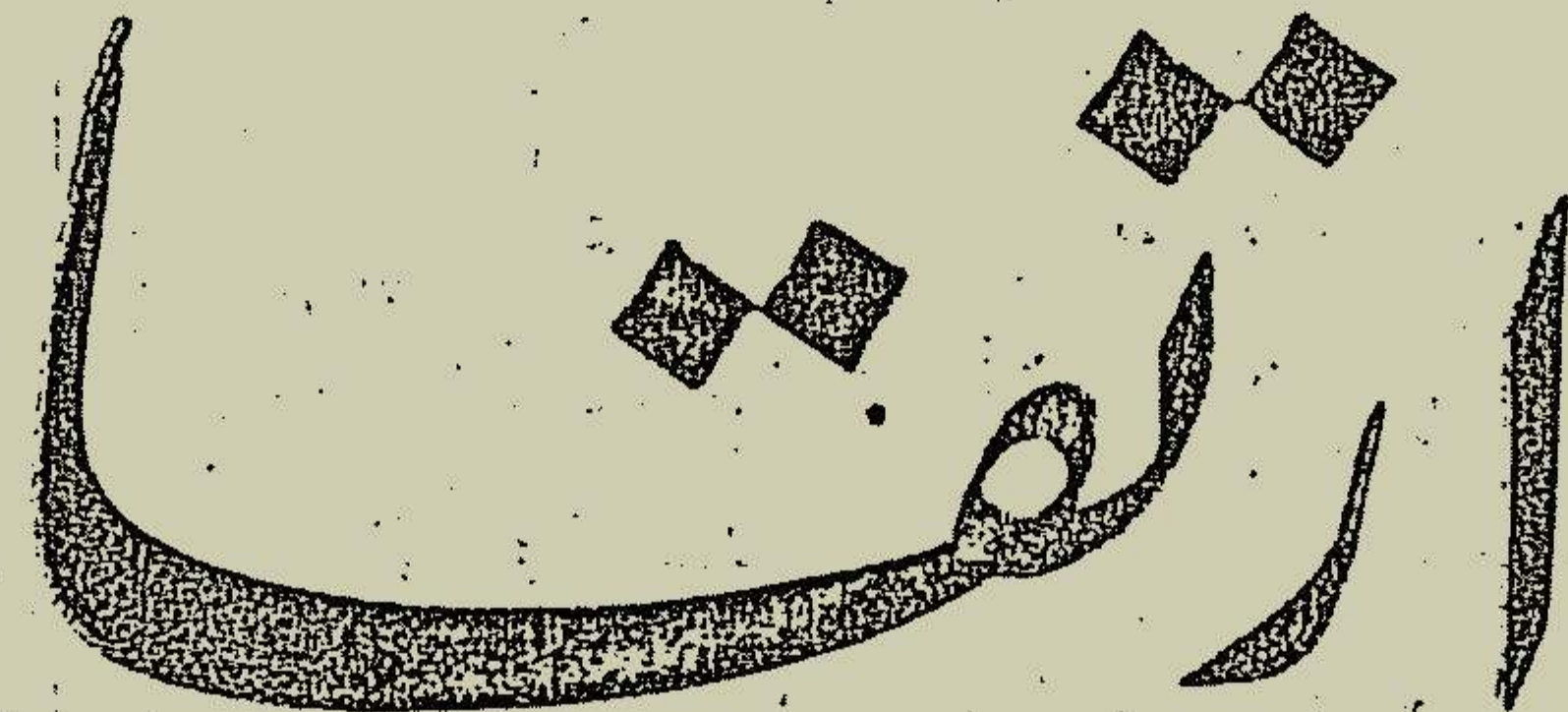

عدد : ۲۳ (برنجی سنه) ۲۵ ربيع الاخر ۱۳۱۷ جمعه ۲۰ آغستوس ۱۳۱۵ افرنجی ۱ ايلول ۱۸۹۹ (برنجی حلد)

(ارتقا) نك ۱- تانبول و طشره
ايچون بر سنه لك ابوسى ۳۲
غروشدرد. پوسته پولى مقبولدر .
صحائف باجملة ارباب قلمه آچيقدر . هر الى قلم
طوتان يازه بيلير . مركزى باب على
جاده سنده « معلومات » اداره خانه سيدر .

ادبيات ، فنون عسكرية و بحريه ،
وتاريخ و تجارت و زراعت و صنايع
ومعارف و امور نافعه و اكلنجى فقراتدن
باحث مصور جريده در . هر نوع خصوصيات
ايچون غزته مديرى طاهر بكة مراجعت اولنور

استانبول ايچون نسخه سى : ۱ پاره يه در شمد يلك جمعه كونلرى نشر اولنور طشره ايچون نسخه سى : ۲ پاره يه در

وانلرك عرضلرینه تازه دن عرب و فارسی لغت و کلاملرینی نه ایچون سوقاق ؟ مثلاً نه ایچون کوز، باش، اوده، صویرینه چشم، عین، رأس، سر، آتش، ناره، آب، ماوونلرکی پک چوققی صایق اولور .

بوکا جواباً بندکره دیرلر که عبارت ایله سویلمک و یازمق و کندنی هنر معرفت و کالانی اظهار ایتک ایچون ترکجه نامعدودور . بونک جوابی عاجزلری قولاغم ایله ایشندیکی عرض ایدلم : بنده قفقاسده بولندیغم هنکامده برکون شماخی شهرینه کتمش و اوراده جمعه کونی حلول ایتدکده جامع شریفه واردیم . نمازدن صکره لصاحبه عجله جامعدن جیقوب کتدم . اما او حالده جامعه نمازدنصکره برخواجه پک بلاغت ایله وعظ ایتدکده ایدی . بر قدردنصکره او وعظی دکلیساردن آز او قومش بر اختیار حاجیه تصادف ایتدم و آندن صوردیمکه واعظ افندی بو کون نهدن سویلور ایدی، اختیار جوابنده دیدیکه : « واعظ افندی بر وعظ سویلیدیکه تا اون، اون بش سنه او قویوب کامل خواجه اولمز ایسه آنک سویلیدیکی سوزلردن هیچ برشی لایقجه اکلایوب باشه دوشمنمزن . »

ینه صوردیمکه پس هیچ فکر و مطالبیده اکلایمدمکی ؟ اختیار دیدی : « اوت ! مضموتی بیلدم جهنم و انده اولان مشقت و اذیتدن سویلیدی اما الفاظی پر عبارت و جتین اولدیغندن سویلیدیکلرینی کاملنجه بیله مدم . » شمدی انصاف بیورلسون : شوغن تلو او قومش عارفلرکیمدن اوتری یازارلر ؟ البته علما و کندیلری کی چوق او قومش عارفله کندیلرینی کوسترمکدن بشقه یرده قالان آز او قومش و هیچ او قویوب یازمق بیلیمور عوام قرداشلریمز بودرلو ادبیاندن نه استفاده ایدرون لذت آلا بیلورلر .

اوروپالورلر دخی کندنی لسانلرنده آسان یازمقله کندو قوملرینه تفهیم مطالب ایدوب دنیاچه مرتبه اغلایه ترقی ایتدیلر . و هنر نوع تصنیفات و تالیفات و نظاماتلرندن برقرره برقاج بیک آدم اولان مجلسده او قوندقده هم چوق او قومش و هم آز او قومش اولان و حتی هیچ او قومش و یازمق بیلمین همملرلی دخی دکله دکده او اوقنان مطالبی اکلایوب و کالنجسه فهم ایدوب ایتدکلی قدر مستفید اولورلر . هله ایشو عصر معارف خضر پادشاهنده له الحمد معارف اسلامیه بشقه آب و تاب بولوب روز بروز ترقی ایتدیکنندن دینی و دنیوی

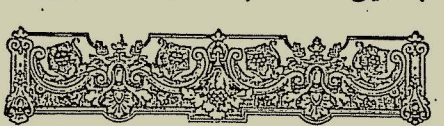
نه قدر کتابلر ترکجه به ترجمه اولمش ونه قدر کرانها اثرلر ظهوره ایتمشدر . و دنیا ناک هر طرفده دخی بو نسبتده مائر اسلامیه توسعه باشلیوب منفرداً و مجتمعا چوق کسمنلرک اهتداسی ایشیدیلیمکده در .

قفقاسیه مهاجرلردن و کرجستان خانداندن ایدیک زاده :

اسماعیلی شیلیانی

ارتقا

لسانمک بسیطلندیلمسنه متدائر برخیلی معلومات و مطالعات مهمی شامل اولان بومقاله از هر جهت نافع و استفاده لی بر اثر طالما و فاضلان اولغله صاحب مقالیه ونوندن صکره کوندوره جکلری مقالات نافعلرینی فکرلری یازیلرینه اویقمق اوزره آجیق تورکجه ایله یازمق کوندردکلی حالنده قارئلرک دها چوق مستفید اوله . جکلرینی شک و شبهه دن وارسته کوریرز .

حکایه متعجب

ایلک عشق

محرری : محمد جلال

داخل شباب اولادن ، صابوتک اون . ایکنجی بهارنده بن ینه بویله ونجیده دل ، بویله جریحه دار ایدم .

ایکیمزده عینی سنده ایدک . دوداقلرمده هر دم پایدار اولان بو ملال آمیز تبسملر ، اونک نشاط انکیز خنده لریله باشلادی . بن او صاریشین چهره یی ، او آجیق قوهرال صاچلری ، او آلتون کیربیکلری ، او نحیف اندامی بو یوله بر لا قیدی ایچنده کوردم .

قلبمک یاواش ، یاواش جریحه دار اولدیغندن ، اورادن بر خون محبتک صیرمغه باشلادیغندن امین دکلدم .

بر کیچه ، هیچ اونو تمام ، بر کیچه بیاض قولنی نجره نک کننازینه دایامش ، قوهرال صاچلری باش و قولک اوستنه دروشمش ، ایشته اویله ، کندیسندن دها کوزل اولمایان سمای مکوکی نماشایه دالمشدی . نا یانته قدر کیتدم . اونک یاتسقه انتاریسندن صاچلردن انتشار آیدن بر بوی لطیف سودا فزا ایچنده باشم دونیور کی اولدی .

— نه کز وار ؟ دیه صوردم .

— هیچ . ا . دیدی .

صوکره برطور شکایت ایله اولطیف باشی صاللاه رق ، علاوه ایتدی که : — انسان کندنی کندینه اوتوروب دوشونه کده زمان یوق . !

بیاض بارماقلرله صاچلرینی اوموز- لرینه آیدی . اوددن چیفدی . بن اوراده حزن ، ساکت ، ملول قالدیم . اونک او کنده بولوندیغی نجره نک یانته اوتورمق بن اونک کی سمای مکوک کی نماشایه دالارق او کسری نظیر ایدرجه سنه سسسنز سسسنز آغلادم !

طفل محبت ، قانادینک آلتنده کیز- له دیکی تیرسودا ایله ، بوزواللی ، بو محزون ، کوکلی جریحه دار ایتک ایچون کجیکمده دی ایشته اون ایکی یاشنده دو کدیکم کوز یاشلری . !

§

بونکله برابر — اوکا قارش — معذب اولمقدن نه قدر خوشلانیردم . عودچالاردی بارماقلرینک تللره سوردیکی مضرابدن بر فغان قویار ، عودک سینئه طنین آوریغی ایکله تیر ، بوفغان بنم ... یالکز بنم روحه دوکولوردی . بر کیچه اطرافنی آلمشاردی . اوکا رجا ایدیورلردی ، « عودیکی کتیر- تلم ، قوزوم نوبر ! .. عناد ایته ! » دیورلردی . « بن کتیریم ! .. » دیدم . قوم مشومزک اوندن بو عودی ... اونک سینئه سنه دایاندیغی ایچون بدن دها بختیار اولان بو عودی آلدیغ زمان — بیلیم ، نوبرک انفعالندن نه لذت حس ایدردم — مضرابی جیمه صوقدم ، عودی ، اورایه ، اونک اوتوردیغی مندره ک اوستنه بر اقدیغ زمان ، کوزل کوزلرینی بکا چویره رک ، متعجبانه دیدی که :

— یا مضراب ؟

— ناصل مضراب ؟

— عودی بارماقلرله چاله حق دکلم آ !

— بوسفرده اویله چال . !

— اولمازا . !

— بکا مضراب ویرمه دیلر .

— مضرابی نیچون ویرسینلر ؟ اوزاننا شورایه ایلیشکدر .

— بن نه بیلیم . !

جدیتی محافظه ایدم مزدم ، کولمه که باشلادم ، صوکره مضرابی جیمیدن چیقاردم ، فیرلاندیم . بوکوچوک لطیفه ، اونک ناصیه سندن بر ظلال انفعال کچردی ، بلکه باشقه می یایسه اویله اولمازدی ، یا ناقلری دها زیاده قیزاردی . عودی ده مضرابی ده آتدی :

— والله چالم دیدی . کوزلرینک نناک اولدیغنی حس ایتدم . ایشته نوبرک اون ایکی یاشنده دو کدیک کوز یاشلری . !

§

صوکره بر کیچه — نه قدر چو چو قیچه ایش — بوتون عائله مزک یاشنده ، یکی آلدیردیغ رسملرمی اوته کینه بریکینه کوسترکن ، بردانه سفی ارانه ایدرک :

— نوبر ! آل بوسنک اولسون ! دیدم . آلدی ، شویله بر باقدی ، « طبعی . . . باقک بکزه میورمی ؟ . . . دیه والده سنه اوزاتدی . اوزمان بووالده نک معنیدار بر نظری آلتنده ازیلدم ، قیزاردم ، « پک او قدر دکل . . . بیلیم . . . شی . . . دیه ککله که باشلادم .

آه بو محبت آه بو محبت ! . خصوصیه تجربه سزه معصوم چو جوقلر ایچون . !

صوکره بر صلیح — نه قدر ساده دلانه معامله — اونی باغچه ده ، یکی آجیش برکلی قوقلارکن کوردیم ، یا ناقلرینی شویله اوزانمش ، دوداقلرینی — بیلیم ناصل — بر لطافتله بوکمش « اوخ . ! اوخ . ! » دیورلردی . کللی قویاردم ، اوکا ویردم ، شیمدی اویله خاطر مه کلیورده بهارک بو یادگار لطیفی بنم الیدن آلان بارماقلری برازیتیر یورلردی . بکا او قدر حزن ، او قدر ناتوان باقدی که . . .

صوکره بر قیش — نه قدر معصومانه نوازش — مردیوم باشنده قارش قارشیه کلدک ، کوزلری ناصل قیزارمشدی ، رنگی ناصل اوچشدی ، ایشته ، اوراده او مردیوم باشنده « بابامه مأموریت ویرلیدی . سویندی ، اشیالرمزی طویلوروز ، یارین کیدیوروز ! » دیدی ، اوزمان بن دیه جکدم که « آه . . . آقک ای کوز یاشلری ، آقک . . . بر عاشقک

اک بو یوک حتی آغلایمقدرا . . . بو استرحام مضطربانه به محل قالمادی . . . اون ، اون ایکی یاشنده کی قیز ، بو اون ایکی یاشنده کی ارککه او قدر یاقلاشدی او قدر یاقلاشدی که ، او معطر صاچلرک آراسندن ، اواب لعلکون اوستندن ایشته ایلک دفعه اولارق ، میدید ، صحیحی ، معصومانه بوسه لر کچدی . . . ایکیمزده هنجقدیق . اعتماد ایت ای قاره ! ایشته بوسطلرلی یازارکن ده آغلیورم . !

§

اون بش سنه صوکره . . . اوت ، نام اون بش سنه صوکره ، بوقلب مکدردن ، بو طالع سزباشدن نیجه آجیلر ، نیجه الملردن کچمش اولدیغی حالده ، طریزونه گلشدم .

کتاب آرقاداشم، نوری نورک قومشوسی اسکله ده بنی قارشیلادی، او پوشدک .. دیدی که :

— تاغرافکی آلام. او قدر سو بندم که. اون بش سته لک حسرت برادر ! هادی باقم اوه .. !

— هانکی اوه ؟

— بزم اوه ...

— اوسزک ها ؟ ..

— البت !

— والله ممنون اولدم .

— قیزم بیله وار : الله جله سنی باغشلاسون ، اون ایکی یاشنده . آدینی « پیکر » قودم ، ناصل ، بکنیر میسین ؟ — کوزل ! .. مناسب ! .. الله باغشلاسون !

§

قناریه قفسی کبی لطیف ، مینی مینی بر اوک قاپیسی آچیلدینی زمان کوزل ، قومرال صاجلی ، صاریشین چهرلی ، سوزکون کوزلی بر قیز الارمی اوپدی ، آز قالدی هایقیره جقدیم : اونک بوی کیسوانسندن ، پانیسقه — فقط اوموزلری بومبلی — انتاریسندن نورک بوتون بکارت معصومانه سنی حس ایتدم !

اوزمان رفیقم پیکری بکا کوستره رک دیدی که :

— نور بکا قسمت اولدی ! پیکرده ایشته ! .. بنده ، کوز یاشلرمی صاقلادم ، بو ازدواجی تبریک ایتدم ...

صباحلین ، یاصدیغمک اوستنده رنکی دکیشمش ، اسکیمش بر رسم بولدم ، باقدم دقت ایتدم : بن ! ..

ایشته اون بش سته صوکره ، کوز یاشلریله بسله دیکم عشق معصومانم بویله اعاده اولوندی ... بویله رد ایدلی ! ..

لوندرد قلوبلری

ممالک غربیه ده قلوب تمیر اولنان انجمنلره اک چوق مالک اولان مملکت اوله لرق ، اوقطعه ده دخی بالخاصه لوندرد شهرلی قلوبلرینک کثرتی و خصوصاً تنوع و اهمیتی ایله مشهوردر .

لوندردده ایسوم ۹۰ قلوب اوله لرق ، ایملک قلوب ۱۷۳۰ تاریخنده تأسیس ایدلمش اولان (واتس ، قلوب) White's Club دیرکه (سوسیال) یعنی خصوصات اجتماعیه مباحثه مخصوصدر . بوطقسان قلوب ایچنده (قونستیتشینل) و (نشیونل لیرل) نامنده کی قلوبلرک آلتیشریک بشریوز اعضاسی وارددر . بونلردن صوکره بشریک بشریوز اعضای شامل اوچ قلوب دها کلورکه بونلردن برنجیسی محافظه کارلرک اک مشهور انجمن مصاحبتی اولان (پریم روز) قلوبی اوله لرق ، لورد بیقونسفیلدک شکوفه متیخی اولان بیاض کله نسبت ایدلمشدر .

ایکینجی و اوچنجی (جونیور قونسر واتیو) و (جونیور قونسیتشینل) نامنده کی قلوبلردر . بونلردن صکره درت بیک بش یوزدن ایکی بیک اعضایه قدر مداومینی اولان قرق قدر دها قلوب اوله لرق قصوری ایکی بیکدن بش یوز اعضایه قدر اولان سیامی عالمی ، ادبی ، صناعی ، تجاری ، جغرافی مسائل و مباحث ایله متعارف قلوبلردرکه ، عمومینک مداومینی یوزاون بیک کشی به بالغدر .

بو قلوبلردن بعض مهملرینک ابنیه سی عقللره وله ویره جک مرتبه لرده جسم و محتشم اوله لرق ، بزله کوره تصویری بیله محال واولسه اولسه امثال مخیله سبه ایران شعراننک مبالغات وخیلاتنده تصادف اولنه بیلمسی داخل احتمالدر .

مثلاً (نشیونل لیرال) قلوبک ، لوندرد محلاتنک اک معتبرلردن اولان (وایتال پله یس) ده کی بناسنک مثلنه لوندرد استنا ایدیلنجه اوروپا سوادینک بریرنده تصادف ایدیلنه من . پارسک ، برلینک ، ویانه نیک اک بیوک سرایلری بونانک یاننده هادی براوکی قالور . زیر ۳۰۰ یارده برجیه بی و ۲۵۰ یارده عمقی حاوی اولان بوننا ۶ ایله ۸ طبقه اوزرینه انشا ایدلمشدر . یعنی بعض اقسامی نظره (مونو طون) یکنسق کورغماک ایچون آلتی طبقه بی و بعض اقسامی سکز طبقه بی شاملدر . کوچک و بیوک ۱۶۰۰ اوطه وسالونی حاوی اولان بوسرای مصاحبتک خارجاً تماشایی نظرلرده امتک مکنت و عظمت و قدرت

و معرفت و بالخاصه احتشام و ثروت خصوصاً صلرنده کی مرتبه اجلالنه ، داخلمده کی زینت و ظرافت و انار و تجملاننده حسن طبیعتله فکر استراحتک ازدواجندن متولد مکملیت دخی خواص مدنی به اولان کائنه مدار استدلالدر .

یالکز بوقلوبک انتظام و نظافتنه و مداومینک خدمته مأمور بش آلتی یوز خدمتکار و مطبخنده قرق الی آشچی و ایراد و مصارفی قبض و صرفه مخصوص یکریمی اوتوز کاتبی شامل بر محاسبه قلمی اوله لرق ، اعضادن هریری بیله ۱۲۰۰ انگلیز لیراسی اعطاسیله مکلفدر که ، قلوبک واردات سنویه سی ۷۸۰ بیک انگلیز و تعمیر آخرله ۱۹ میلیون ۵۰۰ بیک فرائقدر . بونکله برابر اعضادن هریری بعض دفعه مصرفله ایراد بیننده وقوعه کلان آچینی قیامق ایچون مبالغ مقتندن فضله اوله لرق اوزر اون بشر لیرا اعطاسنه مجبور اولور .

ایشته بو مبالغ جسم اک عالی طبقه ده کی قلوبلرک مصرف و ایرادینه بر نمونه در . سائر قلوبلرک اعضاسی ایسه سنوی یوزدن اون ایکی لیرایه قدر متفاوت مقدارده بر حق مشارکت اعطاسیله مکلفدر .

شمدی قلوبلرک مقصد تأسیس بیله آنلردن متولد فوایدی نظر مطالعه به آله لم :

قلوب لفظی انگلیز لساننده [ابری طوپوس] معناسنده در که مجازاً [قوت] افاده ایدر . چونکه هر درلو قوت اتحاد ایله حاصل اولدیفندن ، قلوبلرک اساس تشکیلی مداوله افکار ایله حصول اتحاد و بناء علیه جمع قواددر .

ایشته شوایکی عصر اخیر ایچنده انکلترونک معارفده ، صنایعده ، تجارتده وسائط ثروتده ، حاصلی هر دلو عظمت و مکنتده احراز ایتدیکی وسعت و شوکتک که عموم اوروپا خلقنه باعث عبرت اولمشدر قوه مولده سی هب بوقلوبلردر .

صورتده کوکل اکلندیرمکدن و بوسبیله امانته وقت ایلمکدن عبارت ظن اولنان بواجمنلر شومیشگاه فانیده (وقت تقددر) حکمتی شعار ایدلمش اولان بر قوم

ایچون اولیه وسائل سفاهت و یا اسباب عطالتدن عد اولنجه متحمل دکلدر . حتی انکلترونک صکره قلوبلرک اوروپاچه اک زیاده اهمیتی تقدیر اولنش و بوتقدیر نتیجه سی اوله لرق بر چوق فوایدی کورلمش بر ایکینجی مملکت آرانورسه اوده آلمانیه درکه ، بوقطعه دخی بیانی شو سته لرده انکلترونک خلیجه تلاش و اندیشه سی موجب اولان توسع تجارت و بالخصوص فکر مستعمرانه بوقلوبلر رقی بخش انبساط اولمشدر .

§

بزله هر شیشی بروقتلر فرانسه ده آرامش ، فرانسه ده کورمش ، فرانسه ده اوکرشمش و بناء علیه سائر اوروپا اقوامنک خصوصات مدنی به حائز اولدینی کلاندن غافل بولنش اولدیفمز ایچون قلوبلری دخی فرانسه ده کوره رک تقلید ایتک ایستمش ایدک . حال بوکه فرانسه ده اکثر شی هم اثر تقلیددر ؛ همده هر ایوشی فنا صورتده تقلید ایدلمشدره آرتق فنا تقلید اولنش بر شیشی مقلد عدایلیمکده کی خطا دوشونلسون !

فرانسه ده کی قلوبلر برر بازیمجه کاه سفاهت ، برر جمع فحش و رذالت اولمقدن بشقه برنی دکلدر .

مثلاً ایکینجی امپراطور لاق زماننده پارسده (جوکی قلوب) نامنده بر انجمن آچلمش ایدی که اعضا و مداومینی اکثریت اوزره اولاد و تخصیص اصحاب یسارایدی [۱] اگر فرانسز ادیب حکیمی (لوسازک) مشهور (طوبال شیطان) حکایه سنده اجرا ایتدیردیکی کی (عزازیل) معرفتیه بوقلوبک سقفی قالدیریلوبده تیه سندن ایچروسی نظر نماشا اوکنه کتور یله جک اولسه ذکر و انانیدن عبارت اولان افرادی آرمشده جریان ایدز افعال شیعه نیک بوبله کسوه مستعار تربیت وصالته بورینوبده هیئت اجتماعیه آرمشده کندو لرینه بر موقع حیثیت و اعتبار تأمین ایتمش اولان بو خنده لک دنیاده اک زذیل ، اک کشتی ، اک شمع ، اک جانی ، اک ناموششکن

[۱] بوقلوب یارنده ایسوم موجود ایسه ده حکومت حاضر اسکیتانه نهایت بر مشدر .